

Kékcse

"A falu létezik, él és élni akar."

TELEPÜLÉSKÉPI
ARCULATI
KÉZIKÖNYV

KÉKCSE

2017.

www.kekcse.hu

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	4
2	Kékcse bemutatása	5
3	Örökségünk	8
4	Településképi szempontból meghatározó területek	11
	- Faluközpont	
	- Általános lakóterület	
	- Gazdasági területek	
	- Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mez gazdasági majorok	
5	Ajánlások	18
	- Telepítés	
	- Terepalakítás	
	- Magasság	
	- Tet hajlásszög	
	- Tet forma	
	- Szín	
	- Tornácok	
	- Ajtók, ablakok	
	- Homlokzatképzés, anyaghasználat	
	- Részletek	
	- Kerítések, térfalak	
	- Kertek	
	- Utcák	
	- Közterek, közparkok, közkertek	
6	Jó példák bemutatása – épületek, épített részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés) kerítések, kertek zöldfelületek kialakítása	50
7	Jó példák sajátos építményfajták – Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb m szaki berendezések	55
8	Impresszum	59

Tisztelt Lakosság!

Tisztelt Érdeklődők!

Nagy örömömre szolgál, hogy átnyújthatom Önöknek a településünk értékeit bemutató Települési Arculati Kézikönyvet.

A dokumentáció készítői a közigazgatási területünkön található épített és természeti elemeket rögzítik e Kézikönyvben, egyúttal meghatározzák a Település sajátos egyedi hangulatát kölcsönző részleteket.

A jól ismert motívumok, építészeti megoldások összegyűjtve, tematikusan csoportosítva kerek egészé formálják át az eddig csak részleteket megfigyelő szemléletünket. Többet adnak hozzá települési ismereteinkhez, vezetik a szemet, hogy ezentúl a kiemelt témákra fókuszáljunk, a jövő értékeit is felismerjük.

Kellemes lapozgatást kívánok a Település új oldalait is fellebbentő kiadványhoz, amelyet – elképzeléseink szerint – folyamatosan fejlesztve, a mindenkori települési állapothoz igazítunk.

Köszönetet mondok az Arculati Kézikönyv készítőinek, hogy ilyen szépen és részletesen bemutatták lakóhelyünket, akik pedig olvassák, azok számára kívánom, hogy felejthetetlen élményben legyen részük!

Szekeres Katalin
polgármester

*„A szülőföld szálai örök összekötők a tájjal és a földdel,
amiből az ember lett, és amivé lesz, és nem szakadhat el soha.”*

/Fekete István/

Bevezetés

A kézikönyv elsősorban a települési döntéshozók és a lakosság tájékoztatását segítő, szemléletformáló kiadvány.

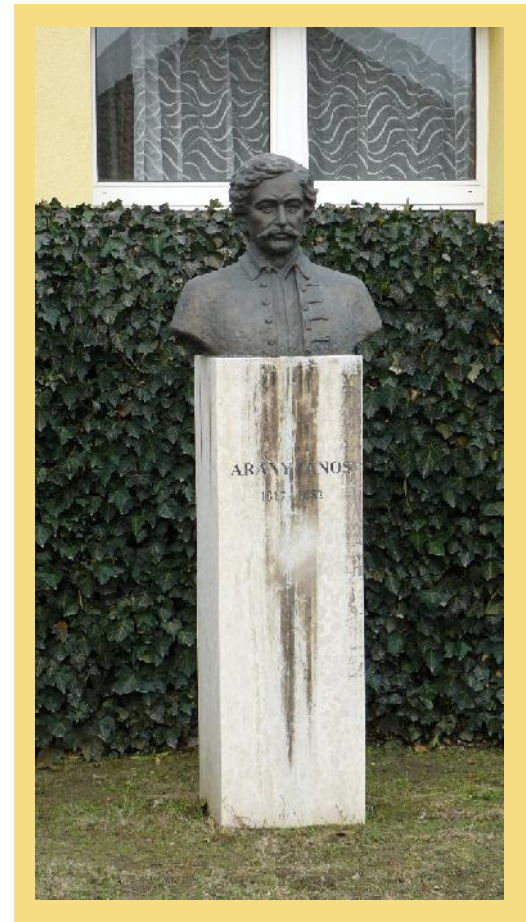
Kékcse bemutatásával, értékei megismertetésével és építészeti útmutatóval tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy mindenki olyan házat tudjon építeni, ami önmagában is értékes, ugyanakkor a településképehez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

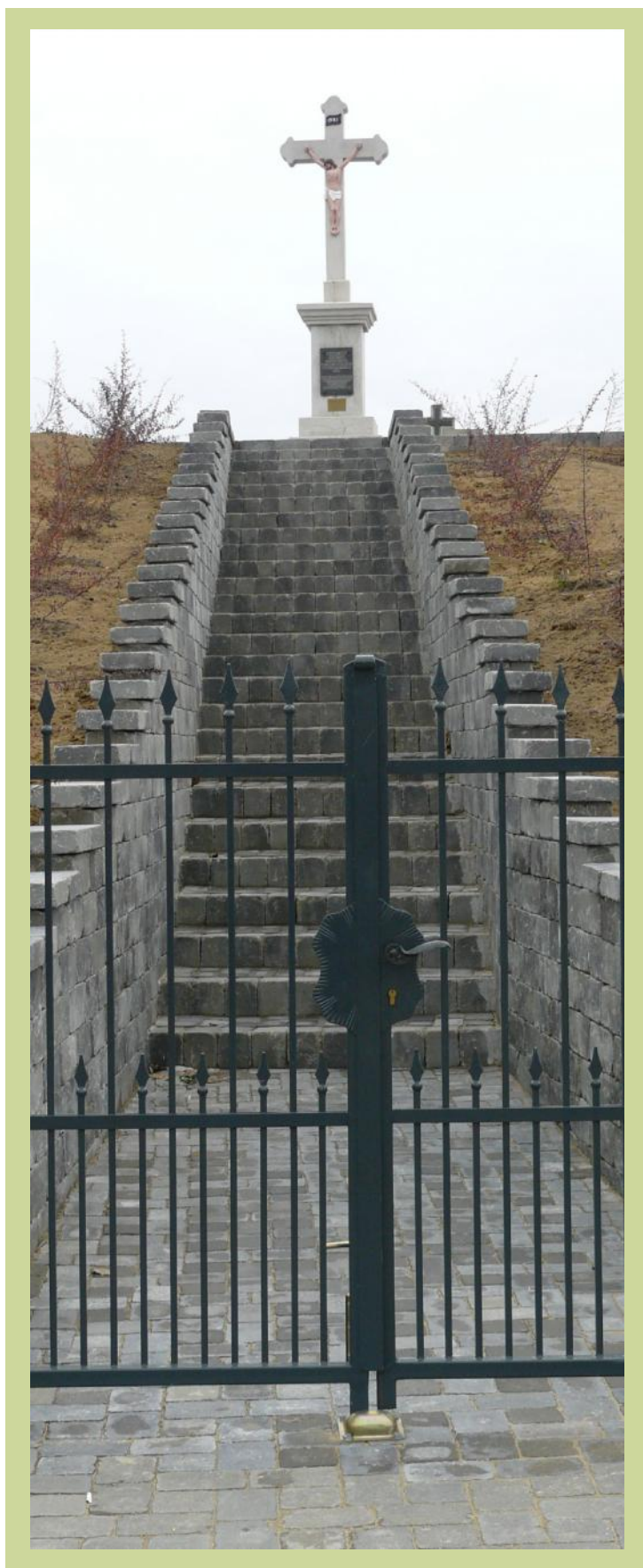
Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Folyamatosan tovább íródik, ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

A kézikönyv minden évben nyomon követi az újdonságokat, és gazdagabb képet mutat a településről.

2. Kékcse bemutatása

Neve bizonytalan, lehet, hogy személynév, esetleg a kék közsóval is kapcsolatban áll. Aránylag későn, a XIV. század elején tűnt fel: a szomszéd Zemplénben birtokos Bacskai Miklós és László egyeztek meg Várdai Pelbarttal a Kékcse határán lévő Gyalmas-tó halászó víz használatára. Bcsakai László birtokának 1/5 részét 1344-ben Miklós nádor elkobozta. Nyilván ez a rész jutott a közeli Anarcszon birtokos Anarcsiak tulajdonába, mert a Bacskaiak a XV-XVI. században is bírták nagyobb részét.

1588-ban Bacskai Gáspárnak, Anarcsi Mihálynak, és Ujlaki Mihálynak 18 jobbágya volt a faluban. Az 1556. évi dézsmaösszeírás szerint kis falu, 25-30 jobbágylakossal.

1618-ban csak két földesura volt, Anarcsi István 14 jobbágygal, Ujlaki Mihály 4 jobbágygal.

A XVII. században a Melith család is szerzett belőle egy részt. Az Ujlaki család 1678-ban kihalt, ettől kezdve a részét a fiscus adományozta. Így kapott belőle részt a Zathureczky család, így a gr. Zichy család Zichy Mária kezével Vandernath Gotthárd, akinek részét 1751-ben Vay Mihály foglalta el. A Rákóczi-szabadságharc alatt elnéptelenedett; 1714-1744 között puszta volt és a Vay család birtoka.

1772-ben már csak Vay Istvánné a földesura, 7 házas-telkes jobbágygal, összesen 3 1/2 telken. Ettől kezdve a jobbágyfelszabadulásig, sőt aztán is a Vay család bárói ága volt a birtokosa. 1850-ben 537 lakosa volt. 1870-ben 115 házban 703 lakos élt 4077 kat. holdnyi területen; 1910-ben 112 háza és 844 lakója volt.

A község 1950 októberéig nem volt önálló közigazgatási község. Tiszakanyár községhez, mint körjegyzőséghez tartozott. 1973-ban önálló tanácsú városkörnyéki község lett Kékcse.

Magas homokdűnére települt, szalagtelkes, eredetileg egyutcás rétközi kisközség. A Fő utca (Nagykékcse) Ny-K irányú. A lakosság zöme Zemplén megyéből, Vay Ádám földbirtokos hívására települt át a XVIII. század végén.

A falu határának nagy részét erdők borították. A faluhoz tartozik az északkeleti irányban fekvő Hidegköze tanya is.

1763 - 1787

1806 - 1869

1869 - 1887

Az Első Katonai
Felmérés

A Második
Katonai Felmérés

A Harmadik
Katonai Felmérés

„Minden nagy eredményt hihetetlen mértékű odafigyelés és végtelen alaposág jellemzi, még a legapróbb részletekben is.”

/Elbert Hubbart/

3. Örökségünk

ORSZÁGOSAN VÉDETT M EMLÉK:

Református templom
(Kékcse, F u. 120/b.)

A késő barokk stílusú egyhajós templom 1970-ben épült. Homlokzatából kilépő 20 méter magas tornyát 1875-ban kapta, melynek toronysisakja törtvonalú.

A templom építésének történetéről kevés adatot ismerünk. Az egyház 1791-ben indult anyakönyve tudósít arról, hogy a gyülekezetnek 1971-ben fából épült imaháza volt, amely leégett.

Az 1809-es debreceni összeírás szerint a gyülekezetnek fából épült parókiaépülete van, amelyet 1788-ban építettek, és ugyanennek a teleknek a nyugati oldalán fából készült temploma, mely 1789-ből való. A mostani templom 1814-ben épült, a jelenlegi toronnyal együtt. 1966-ban renoválták.

A tető az É-i oldalon kontyolt, a D-i oldalon oromzatos nyeregtető, műpalával borítva. A tető alatt ereszcatorna húzódik, kivéve a D-i oldalt. A falakat fehér kőporozták.

Jellege: Egyhajós, homlokzat előtti toronnyal. Késő barokk stílusban épült templom.

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉK

Római Katolikus templom
(Kékcse, Úttörő út 17.)

A templom Malik András építész tervei alapján 1832-33 között épült és 1834-ben áldották meg. 1976-ban új liturgikus tér lett kialakítva. A templom előtt 1924-ben létesült kőfeszület áll. A legutóbb 1991-ben lett felújítva.

TERMÉSZETI ÉRTÉK

A Rétköz a Tisza felső szakaszának szabolcsi mélyártere, mely a folyószabályozások és lecsapolások előtt (a XIX. század közepéig) kiterjedt lápvidék volt erdőkkel, tavakkal, rétekkel, lápokkal, kanyargózó vízerekkel. Ez a vízi vadon rendkívül gazdag és különleges élővilágnak adott otthont.

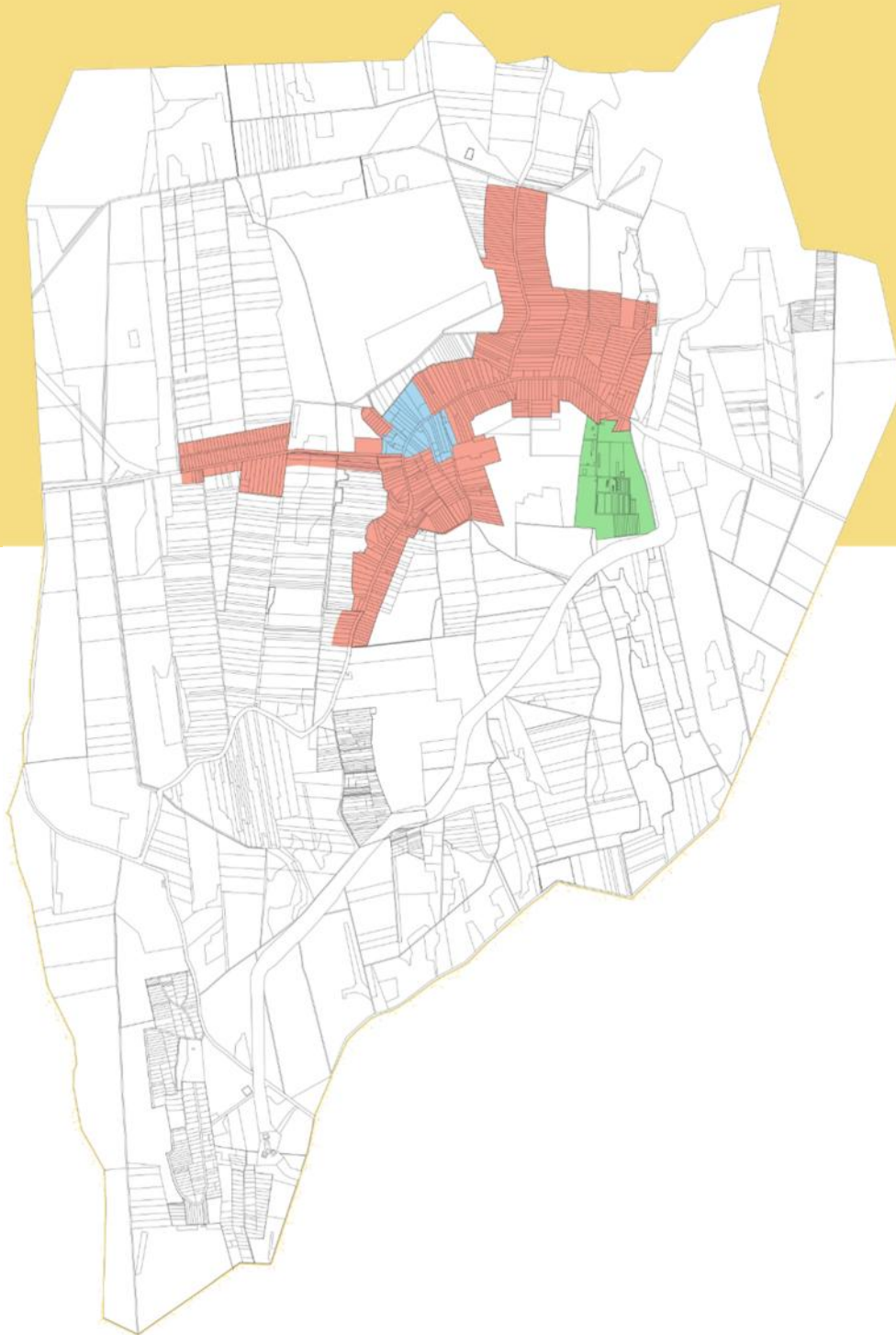
Kékcse a Rétköz északi részén a hajdani ártérből szigetszerűen kimagasodó homokbuckákon jött létre. Tőle északi, nyugati, és keleti irányban gyakorlatilag összefüggő lápvidék volt, amely csupán a XIX. századi ármentesítési munkákkal szűnt meg. Szerencsére nem teljesen: a kisebb megmaradt rétek, lápok, mocsarak sokat megőriztek ezekből a természeti szépségekből. Kékcse külterületének jelenleg körülbelül egynegyedén (450 hektár) természetes élőhelyek találhatók.

A település valamennyi természeti területén a vizes élőhelyek uralkodnak, ahol az év nagy részén felszíni vízborítás jellemző, és a talaj is szinte állandóan nedves. Ilyen helyeken sásos rétek, nádasok, zombékosok jellemzőek, és gyakoriak a tájképileg is megkapó füzes hagyásfák, facsoportok. Ez különösen kedvező életteret jelent a kétéltűek és a madarak számára, valamint sajátos növényvilág is kapcsolódik hozzá.

Védett növények Kékcсэн: pompás kosbor, mocsári nőszőfű, mocsári lednek, mocsári csorbóka, kispészku aszat, bászági sás, sulyom, rucaöröm.

4. Településképi szempontból meghatározó területek

ELTÉR KARAKTER TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

Faluközpont

Gazdasági területek

Általános lakóterület

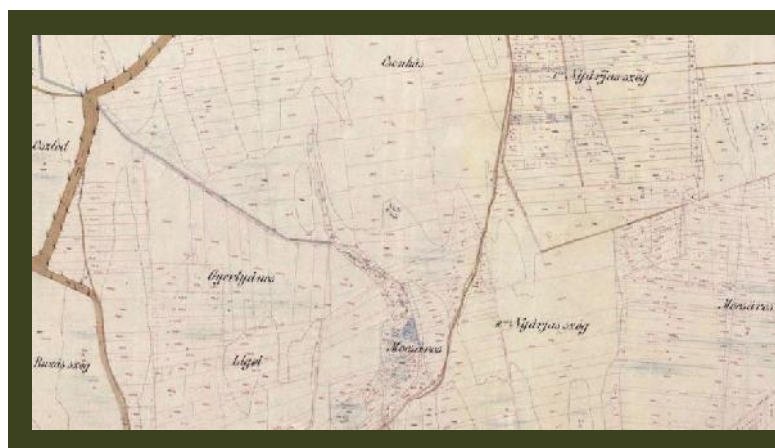
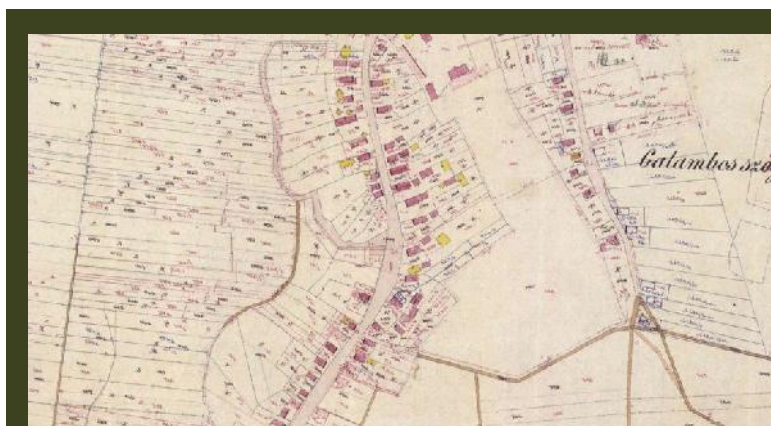

Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok

Magas homokdűnére települt, szalagtelkes, eredetileg egyutcás rétközi kisközség. A Fő utca (Nagykékcse) Ny-K irányú. A lakosság zöme Zemplén megyéből, Vay Ádám földbirtokos hívására települt át a XVIII. század végén. Az első telepések a Fő utca keleti részét (Felvég) és az abból északra kiágazó utcákat szállták meg, a később jövők pedig a Fő utca nyugati végétől délkeletre tartó Templom utcában (Kiskékcse), illetve a délnyugatra tartó Kanyári úton (Alvég) telepedtek meg. A lakosság felerészét uradalmi cseléd, zsellér volt. A falu határának nagy részét erdők borították. A faluhoz tartozik az északkeleti irányban fekvő Hidegköze tanya is. A telkek soros beépítésűek. A ház mögött van az istálló, az istálló mögött, ritkábban azzal szemközt a disznóól; az udvar végében, az utcával párhuzamosan pedig a csűr helyezkedett el. Csúrt csupán a módosabb gazdálkodók építettek.

A község kataszteri térképe 1870-ben készült.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Faluközpont

A település központja általában a templom körül alakul ki. Itt található leggyakrabban a települést ellátó, igazgatási és oktatási funkciók.

A lakóházak külső megjelenésének két meghatározója van: a homlokzat és a tetőforma. A településrészen változatos tetőforma figyelhető meg.

A középületi és szolgáltató funkciójú épületeknél az utcával párhuzamos nyeregtető kedvezőbb beépítést tesz lehetővé. Fontos, hogy az épület megjelenése az utcaképhez igazodva, de ne hivalkodva alakítsa és fejlessze a belső településképet.

Javasolt illeszkedési szempontok:

Új ház építésénél célszerű a szomszédos épületek figyelembe vétele a telepítés, a magasság, tetőhajlásszög megválasztása során.

A tömeg és a homlokzatképzés segítse a kedvezően rendezett utcakép megtartását.

A bejáratok akadály mentesítése, a rámpái a közterületi adottságokhoz illesztése, úgy, hogy ne zavarja az utcaképi megjelenést.

Tetőfelépítmények, napelemek homlokzati épületgépészeti elemek elsődleges elrejtése, a homlokzat zavartalan érvényesülése.

Az épület tömegének és homlokzatának építészeti megoldása az épület rendeltetését kell tükröznie.

Napelemek esetén a tetősíkkal azonos szögű elhelyezés mellett érvényesüljön az arányos illeszkedés, ne a napelem domináljon a tető megjelenésében.

Törekedni kell az egyensúlyra a modern és a hagyományos formák között.

A településközponti településrészt településképi szempontból meghatározó területként javasolt kezelni.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Általános lakóterület

A település szalagtelkes, eredetileg egyutcás rétközi kisközség. A népi építészetére jellemző, hogy a zsellérházak szobakonyhásak, a parasztházak háromosztatúak. A helyiségek földpadozatosak. A falazat vert földből készült. A házak nádtetősek, az utca felé csonkatornyosak, deszkaoromfalasak. Az istálló karóvázis, sárfalás, nyeregtetős, nád- vagy újabban cseréptetős építmény, gyakran a lakóházzal egy fedél alatt. Az istálló ólra és kocsiszínre tagozódik.

Az általános lakóterületi településrészen az épületek jellemzően hagyományosan oldalhatáron állónak. Az utcák előkertés beépítésűek.

Javasolt illeszkedési szempontok:

Új épületek építésénél, valamint meglévő épületek felújításánál igyekezzünk a meglévő építészeti elemekhez igazodni.

A tömeg és a homlokzatképzés segítse a kedvezően rendezett utcakép megtartását.

Tetőfelépítmények, napelemek homlokzati épületgépészeti elemek elrejtése, a homlokzat zavartalan érvényesülése.

Az épület tömegének és homlokzatának építészeti megoldása az épület rendeltetését kell tükröznie.

Törekedni kell az egyensúlyra a modern és a hagyományos formák között.

Az általános lakóterületi településrészt településkép szempontból általános besorolású területként javasolt kezelni.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Gazdasági területek

Kékcse gazdasági területe a település keleti részén található. Megközelítésére a Fő útból nyíló Termelőszövetkezeti bekötő úton van lehetőség.

A gazdasági zóna funkciójában igyekszik kiszolgálni az ide települni kívánó vállalkozásokat. Az épületek a jelenlétükkel gazdasági, társadalmi, műszaki és technológiai fejlődést fejeznek ki.

Javasolt illeszkedési szempontok:

Az épület tömegét, elhelyezhetőségét, a tető kialakítását a rendeltetés határozza meg.

Az önálló gazdasági területen az egyszeri ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

Az egyszerű tömegeket különböző homlokzati elemekkel (előtető, burkolatok) tehetjük játékosá.

A gazdasági funkciójú épületek körül törekedni kell a nagyobb mértékű zöldfelület kialakítására.

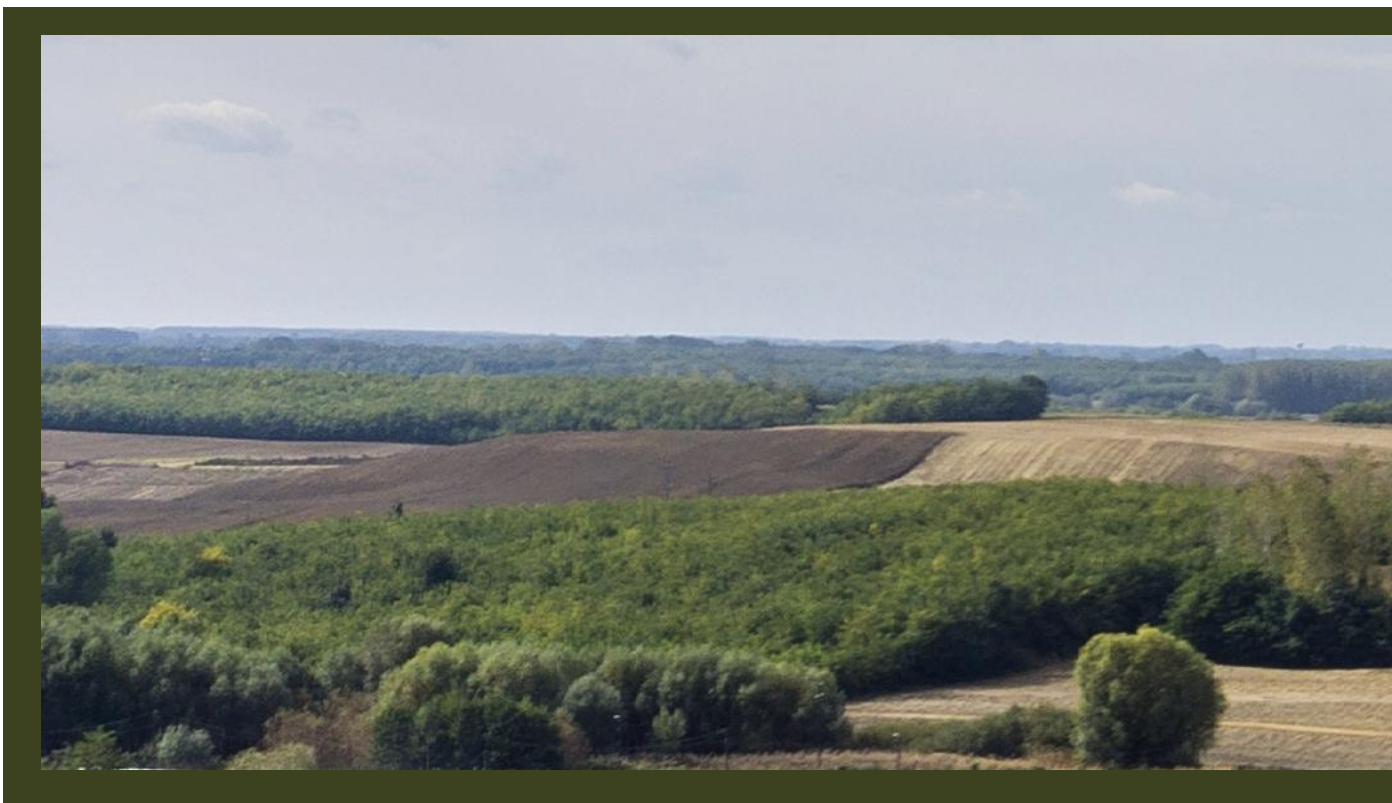
A zöldfelületeknél törekedni kell az termőhelynek megfelelő őshonos növényfajok elhelyezésére. Ezzel biztosítva a környezetük ökoszisztémájának folyamatos rendszerű működését.

A gazdasági települést településképi szempontból általános besorolású területként javasolt kezelni.

TELEPÜLÉSKARAKTER – Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok

A település külterületi része jellemzően beépítésre nem szánt terület- mezőgazdasági- és erdőterületek.

A külterületi földek nagyobb része mezőgazdasági terület, jellemzően szántó, illetve egy kisebb része gyümölcsös. A mezőgazdasági táblák többnyire burkolat nélküli utakon közelíthetők meg.

Kékcse a Rétköz északi részén a hajdani ártérből szigetszerűen kimagasodó homokbuckákon jött létre.

A település valamennyi természeti területén a vizes élőhelyek uralkodnak, ahol az év nagy részén felszíni vízborítás jellemző, és a talaj is szinte állandóan nedves. Ilyen helyeken sásos rétek, nádasok, zombékosok jellemzőek, és gyakoriak a tájképileg is megkapó füzes hagyásfák, facsoportok.

A tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok településrészt településképi szempontból meghatározó területként javasolt kezelni

5. Ajánlások – Faluközpont

Építészeti útmutató

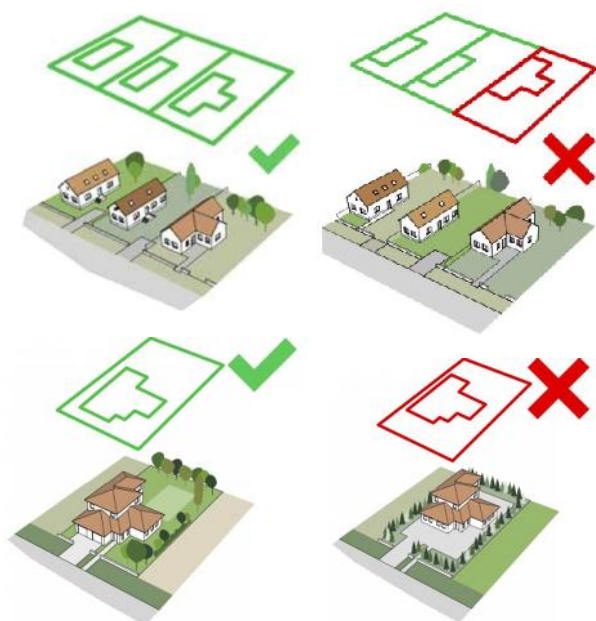
Telepítés

A településrészen a családi házak a telek oldalhatárán állnak, a telken belüli elhelyezkedésük az utcára párhuzamos és/vagy merőlegesek.

Nem elfogadható, ha a ház az utca vonalától elforgatott rendszerben van, valamint a telken nagy mértékben hátrahúzott ház.

A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögötti növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

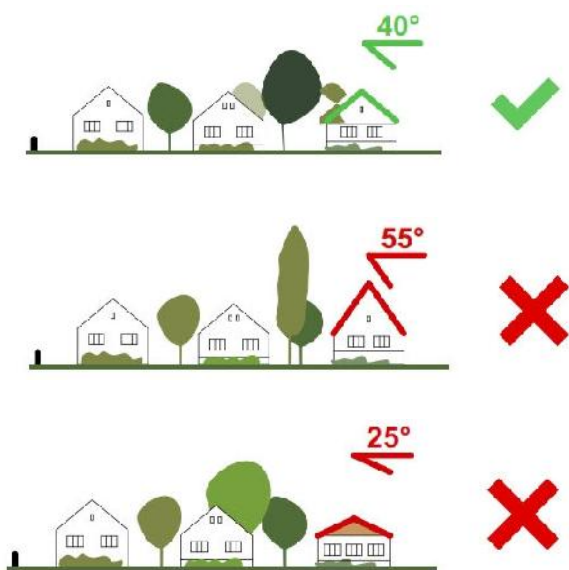
Új ház a teleken való elhelyezésekor nem javasolt a szabadon álló, a telek közepén elhelyezett épület, mivel így csak az épület teljes körbezárásával alakítható ki védett kert, ami nem kívánatos.

Magasság

Az érintett településrészen a házak magassága a legtöbb esetben közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben. A túl magas házak nem illeszkednek Kékcse faluközpont településrész utcaképebe.

Tet hajlásszög

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetükben lévő házaké.

A túl magas, illetve a túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek be a Tizsakanyár faluközpont településrész utcaképebe.

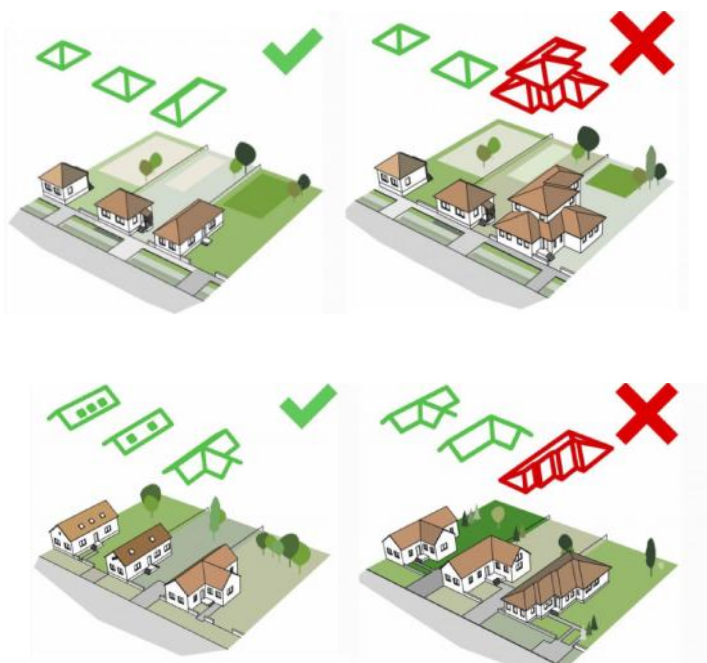
Tet forma

Az településrészen a házak tetőformája változatos. Jellemzőek nyereg- és sátoztetős épületek, de itt-ott megjelennek a kontyolt tetők és az alacsonyabb hajlásszögű tetőformák is.

Új házak építésénél célszerű a szomszédban elhelyezkedő épületek tetőformáját figyelembe venni.

Amennyiben az építési telek körül az utcával párhuzamos nyeregtetős épületek állnak úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Amennyiben az építési telek körül tördelt tetőformájú épületek állnak úgy oda ne egyszerű sátoztetős épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Anyaghasználat és színek

A településrész színvilága vátozatos, de többségében hasonló az anyag- és színhasználat. A homlokzatok színezete jellemzően pasztell, a felületek pedig vakoltak.

A házak külső karakterének megalkotása során figyelmel kell leni a harmónikus összkép megteremtésére. Ez könnyedén megoldható az egymáshoz illő homlokzati festék, nyílászárók és cserépfedések színének megtartásával.

Anyaghasználat során javasolt a tégl alkalmazása, a kerámia cserép fedés natúr, téglavörös, terrakotta, antik színben, valamint homlokzat színezésben a világos, pasztellszínek használata.

Az épület homlokzatát dinamikusabbá tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, illetve az ablakok körül elhelyezett díszítőelemekkel.

A meglévő épület színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott.

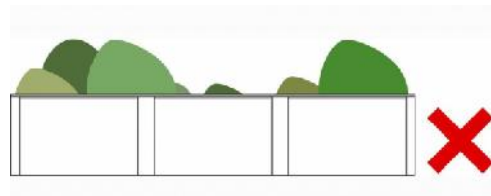
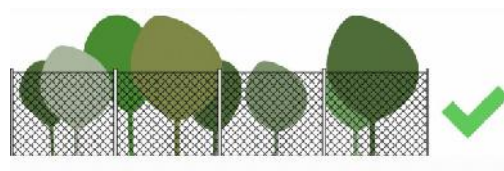
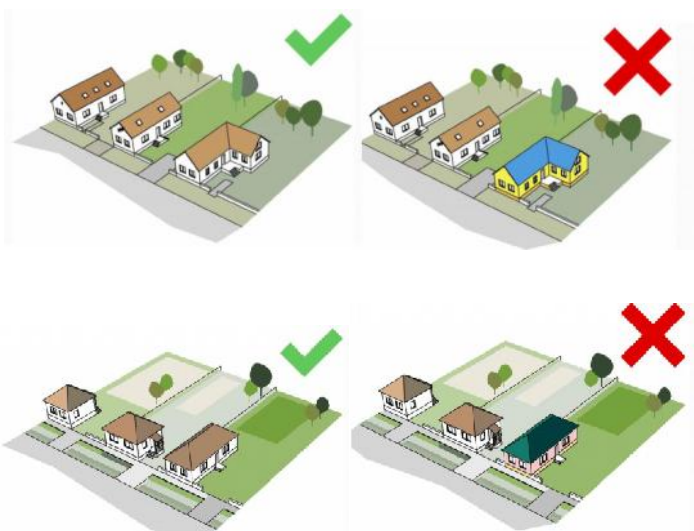
Nem elfogadható feltűnő, kirívó színek használata, valamint ríktó színű fémlemez fedés, burkolat.

Kerítés

Kékcse faluközponti településrészén a változatos anyaghasználatú, tömörségű és magasságú kerítések találhatók

Egységes kép nem alakult ki. Az áttört oszlopos kerítések elhelyezése célszerű.

A tömör nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

Tornác, terasz, el tet

A terasz meghatározza az épület karakterét és jellemét. Hangsúlyozó elemként jelenhet meg.

Az épület oldalán vagy az épület mögött kialakított terasz pihenés céljára alkalmas helyet biztosíthat számunkra. Ezek a terek arra alkalmasak, hogy kapcsolatot teremtsenek a természetes és az épített környezet között.

Az épület oldalán vagy az épület mögött, a belső kertben kialakított terasz jó példaként szolgálhat.

A terasz tavasztól- ősziig kellemes időtöltésnek ad helyet. Szép időben a kertben lévő terasz olyan lehet, mint egy második nappali

Új épület építésénél, felújításkor törekedjünk egy félig nyitott, zárt tér megalkotására.

Ez a tér terasz, előtető vagy tornác formájában is fontos elemét képezheti épületünknek.

Ajtók, ablakok

Az épületek hangulatát és megjelenését nagyban befolyásolják a nyílászárók.

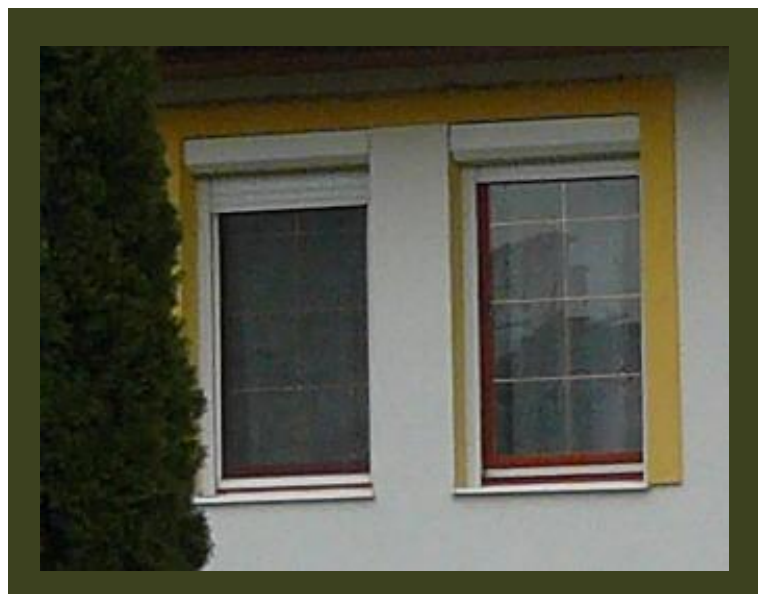
Hagyományos nyílászáró kialakítás figyelhető meg a faluközpontban, a két szárnyú, jellegzetesen két vagy háromsztatú ablakok. Melyek az utcai homlokzaton szimmetrikusan vannak kialakítva, a dinamikus vonalvezetéssel megadja a településrészre jellemző épületek hangulatát. Megfigyelhető a hosszanti kialakítású keskenyebbnek tűnő ablakok is.

A legelterjedtebb a barna és a fehérszínű pácolt festett fa- vagy műanyag nyílászárók.

Új ház építésekor érdemes körül járni a környéket és ihletet meríteni, hogy épületünk arca segítse az egységes utcakép kialakítását.

Javasolt a nyílászárók körüli díszítőelemek alkalmazása, valamint az ablak- és ajtótokok ápolásában a barna és fehér színű pácolt alkalmazása.

A középületeknél a fontos, hogy a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakok kerüljenek beépítésre.

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Az utcai homlokzat az épület arca. Kialakításkor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására.

A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, utána zavaróvá válhat a településképpen.

A jó megválasztott homlokzatburkolat nem csak hangulatot áraszt, hanem az épület védelmét is szolgálja.

Az jól kombinált színek alkalmazása gazdagítja és egésze varázsolhatja az épületet.

A sötétebb árnyalatú homlokzatból a világos színű kiemeléssel teheti az épületet különlegessé.

Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok- a kő, tégl, vakolt felületek részesítendőek előnyben. A tetőfedésre alkalmazható égett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép.

A színhasználat során javasolt az antracit, sötét barna, téglavörös, terrakotta, mediterrán színek alkalmazása.

A homlokzatot különlegessé tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, valamint az ablakok körül elhelyezett díszítőelemekkel.

Részletek

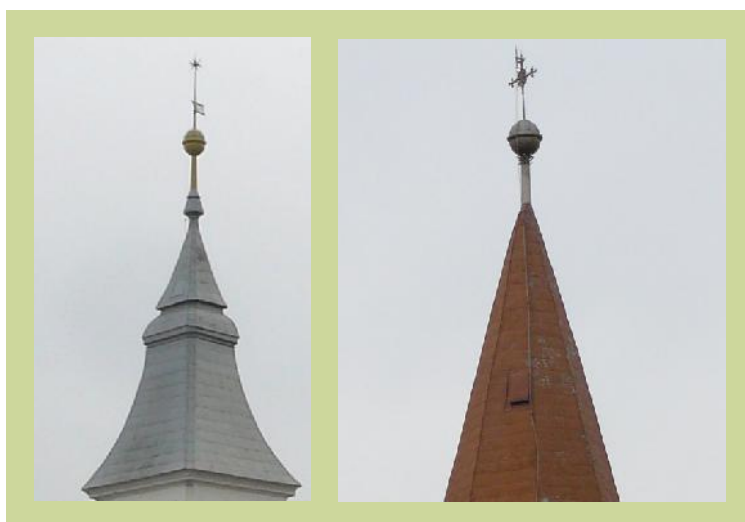
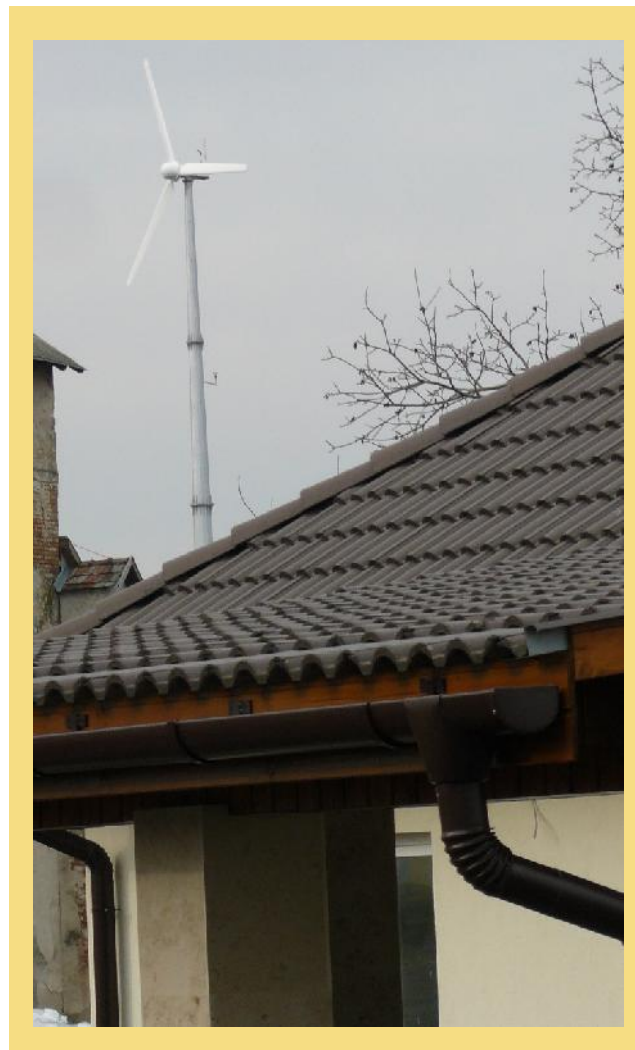
Megannyi említésre méltó egyedi részlet-megoldást találunk, mely faluképet történelmi sokszínűségét ápolja és örökíti meg a jelen kor emberének.

Egy-egy burkolat, eresz vagy tetőcsatlakozással különlegessé tehetjük épületeinket.

Apró részletekkel egyedivé tehetjük az épület meghatározó elemének megjelenését. Ilyen lehet egy homlokzaton megjelenő lámpa, mely alakjukkal és megjelenésükkel egyedivé teheti az épületet.

Különleges részlet egy toronycsúcsdísz, mely művészi igénytel megformált vallási, felekezeti, nemzeti, hatalmi szimbólum.

Az egyszerű, de igényes, jól kitalált, szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket.

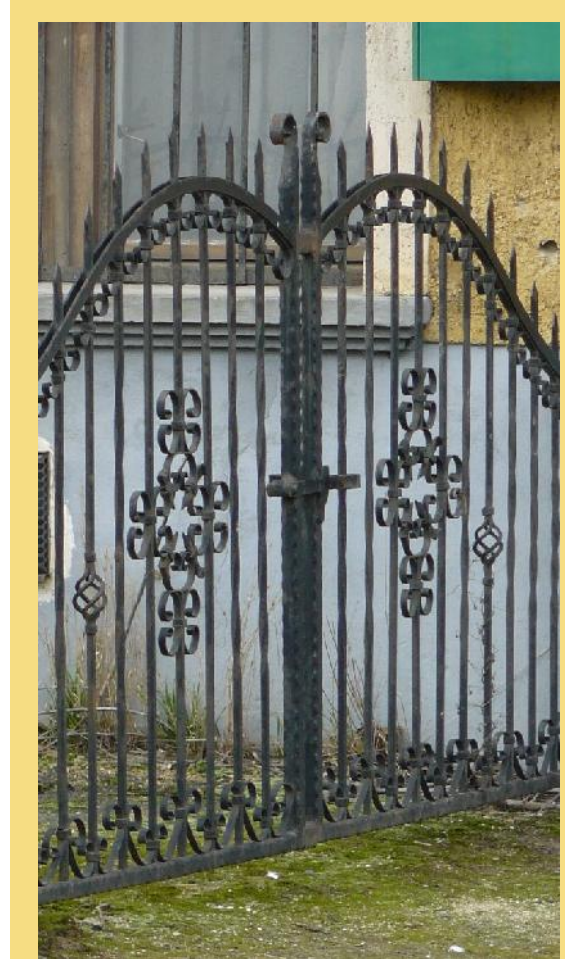

Kerítések

A házak kiegészítőiként szolgálnak a kerítések. Fontos, hogy a szín és az anyaghasználatot megfelelő igényességgel végezzük. A település összképe érdekében odafigyeléssel tervezzük meg.

A településrészen változatos anyaghasználattal találkozhatunk. Jellemző az áttört, illetve a kovácsoltvasból készített kerítés.

A természetes anyagok használata, mint a fa, a kő kerítés jó példája lehet a harmonikus utcakép megteremtésének.

Kertek

Településen az épületeknek egyaránt illeszkedniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A faluközpont településrészen az elsődleges cél a hagyományos településkép megőrzése.

Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat csak a déli kitettséggű falak közelébe ültessünk. Az előkertbe ültett fák, cserjék helyének megválasztásakor figyelemmel kell lenni a homlokzati kialakításra és nyílászárók elhelyezésére.

A már meglévő épületek bővítésénél és felújításánál fokozottan ügyelni kell a már meglévő fásszárú növényzet megóvására. A méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk.

A kerti munkához szükséges eszközöket melléképületben, vagy egy arra alkalmas kamrarészben tároljuk.

A garázst lehetőleg az épületekben alakítsuk ki, hogy több hely maradjon a kertben és ne terhelje a környezet látványát egy újabb építmény.

A kert fontos része életünknek, menedéket és feltöltődést nyújthat.

A kert teremti meg a kapcsolatot a természettel, annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más és más arcát mutatja.

Utcák

Az utca meghatározó fontosságú és jelentőségű egy település életében. Tervezésekor alkalmazkodjunk a már meglévő utcahálózathoz, építészeti elemekhez, környezeti adottságokhoz.

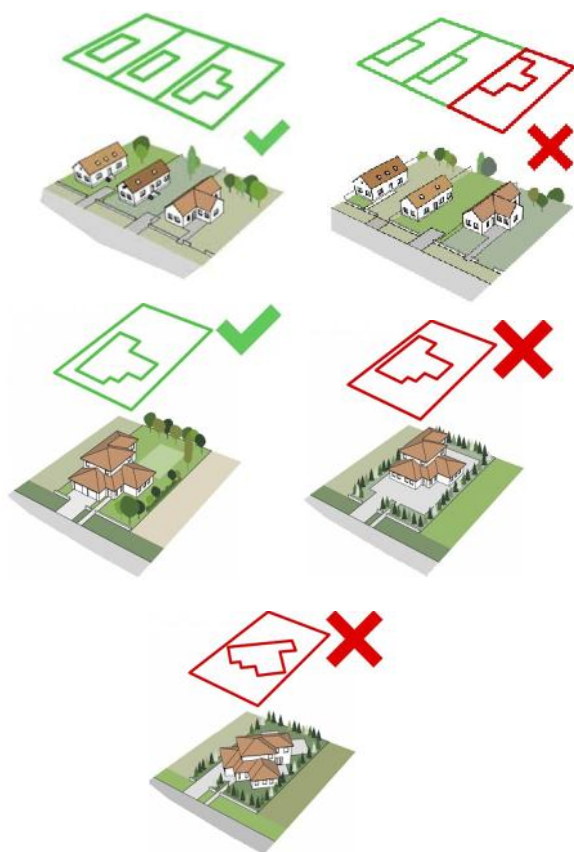
A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker.

A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet.

Településünk barátságosabbá tétele érdekében igyekezzünk utcáinkat több növényvel, kertészeti elemmel és utcabútorral díszíteni.

Fontos a tiszta, egyenes vonalvezetésű utcára való törekvés, kialakításkor kerüljük a zerguzos helyeket.

5. Ajánlások – Általános lakóterület

Építészeti útmutató

Telepítés

A településrészen a családi házak a telek oldalhatárán állnak, a telken belüli elhelyezkedésük az utcára párhuzamos és/vagy merőleges.

Nem elfogadható, ha a ház az utca vonalától elforgatott rendszerben van, valamint a telken nagy mértékben hátrahúzott ház.

Nem javasolt, a szabadon álló, a telek közepén elhelyezett épület, mivel így csak az épület teljes körbezárásával alakítható ki védett kert, ami nem kívánatos.

A ház mellett és mögött növényzet telepítése javasolt, ezzel is teret adva a természet adta jó közérzet élményének.

Magasság

Az érintett településrészen a családi házak magassága közel azonos. Arányos képet mutat.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetükben jellemző.

Nem javasolt a túl magas házak elhelyezése.

Tet hajlásszög

Az érintett településrészen a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak közel azonos tetőhajlásszöggel kell épülniük.

Nem javasolt a túl magas, illetve a túl alacsony tetőhajlásszöggel rendelkező házak elhelyezése.

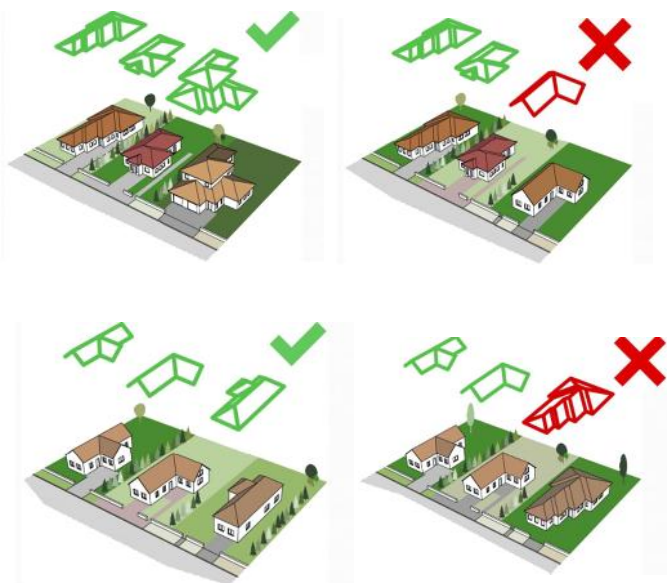
Tet forma

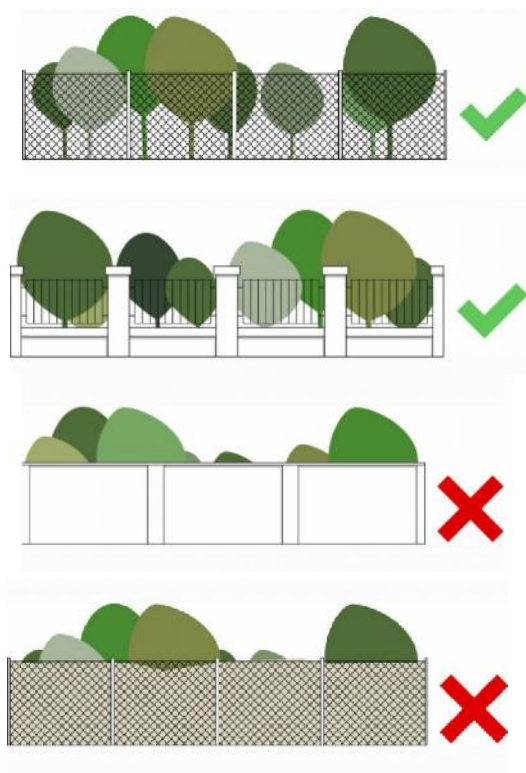
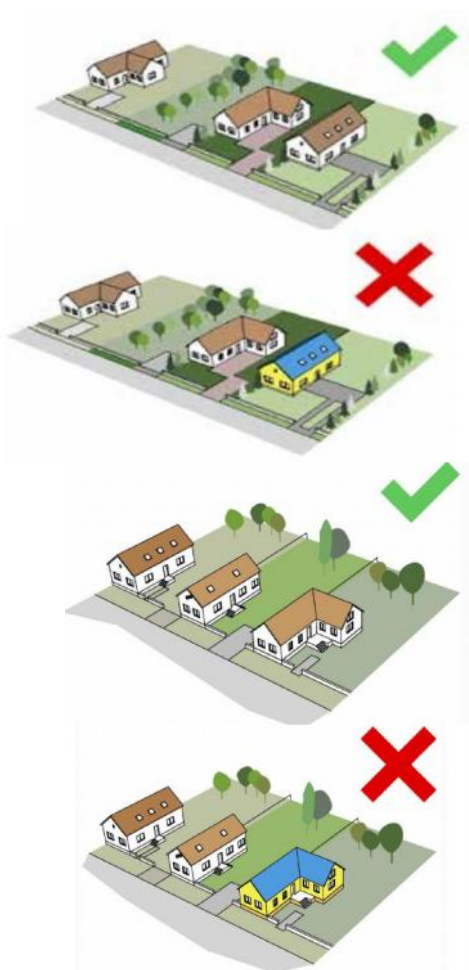
Az településrészen a házak tetőformája változatos. Jellemzőek nyereg- és sátoztetős épületek, de megjelennek a kontyolt tetők és az alacsonyabb hajlásszögű tetőformák is.

Új házak építésénél célszerű a szomszédban elhelyezkedő épületek tetőformáját figyelembe venni.

Amennyiben az építési telek körül egyszerű sátoztetős vagy nyeregtetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Amennyiben az építési telek körül tördelt tetőformájú épületek állnak úgy oda ne egyszerű sátoztetős épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló karakterű épület.

Anyaghasználat és homlokzati színek

A településrész színvilága változatos, a homlokzatok színezete jellemzően pasztell, a felületek pedig vakoltak.

A házak külső karakterének megalkotása során figyelemmel kell lenni a harmónikus összkép megteremtésére. Ez könnyedén megoldható az egymáshoz illeszkedő festék, nyílászárók és cserépfedések színének megtartásával.

Anyaghasználat során javasolt a téglák alkalmazása, a kerámia cserép fedés natúr, téglavörös, terrakotta, antik színben, valamint homlokzat színezésben a világos, pasztellszínek használata.

Az épület homlokzatát dinamikusabbá tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, illetve az ablakok körül elhelyezett díszítőelemekkel.

Nem illeszkedik a településképhez a feltűnő, kirívó színek használata, valamint ríktó színű fémlap fedés, burkolat.

Kerítés

A családi házas településrészen változatos szerkezeti kialakításúak a kerítések.

Nem alakult ki egységes kép. A legcélszerűbb az áttört és az oszlopos kerítések kialakítása.

A tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

Tornác, terasz, előtet

Új épület építésénél törekedjünk egy félig nyitott, zárt tér megalkotására. Ez a tér terasz, előtető vagy tornác formájában is fontos elemét képezheti épületünknek. Ezek a terek arra alkalmasak, hogy kapcsolatot teremtsenek a természetes és az épített környezet között.

Az épület oldalán vagy az épület mögött kialakított terasz pihenés céljára alkalmas helyet biztosíthat számunkra.

A bejárati ajtó körül egyszerűen kialakított előtető is meghatározó karaktere lehet az épületnek.

Az épület egy szakaszán díszesen vagy egy egyszerűen kialakított előtető meghatározó karaktere lehet az épületnek.

Ajtók, ablakok

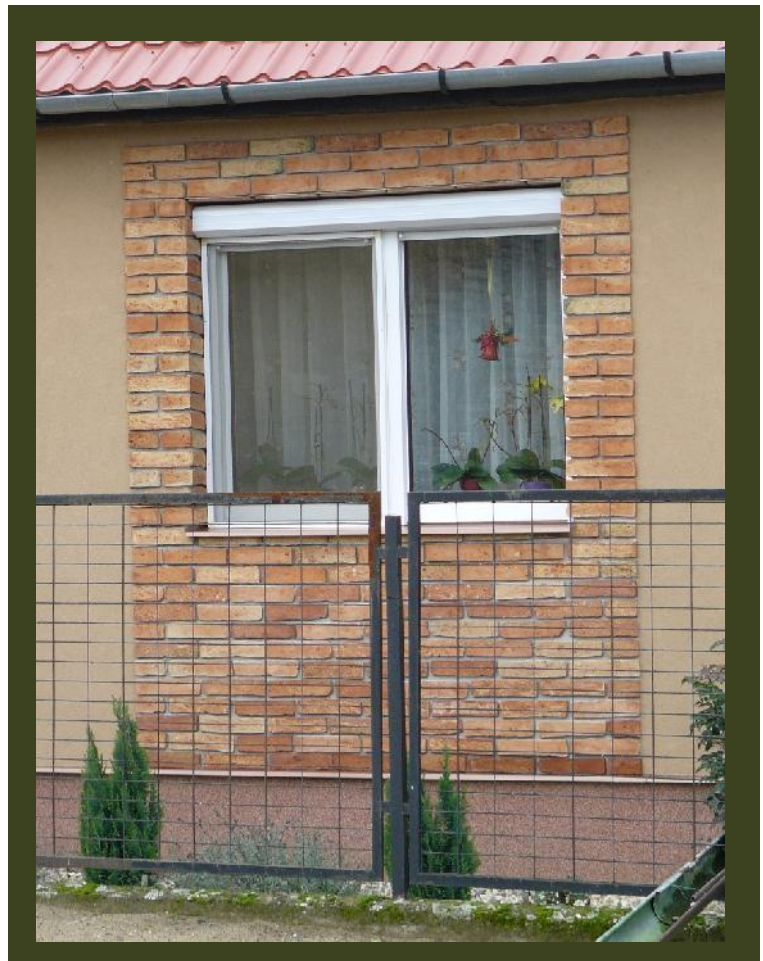
Az ajtók és az ablakok a lakóépületeknek az egyik meghatározó elemei, melyek a külső és a belső tér között biztosítják az átláthatóságot és az átjárhatóságot. Nagyban befolyásolják az épület megjelenését és hangulatát.

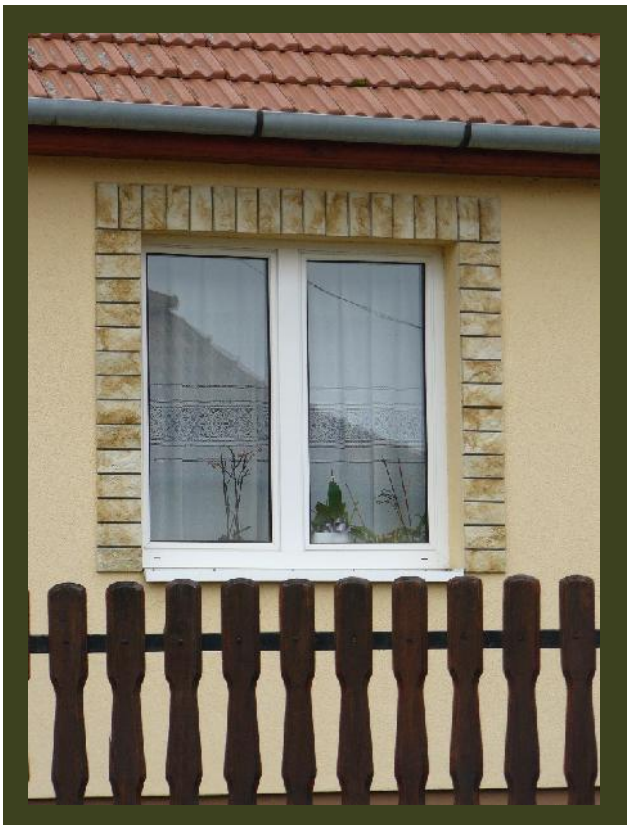
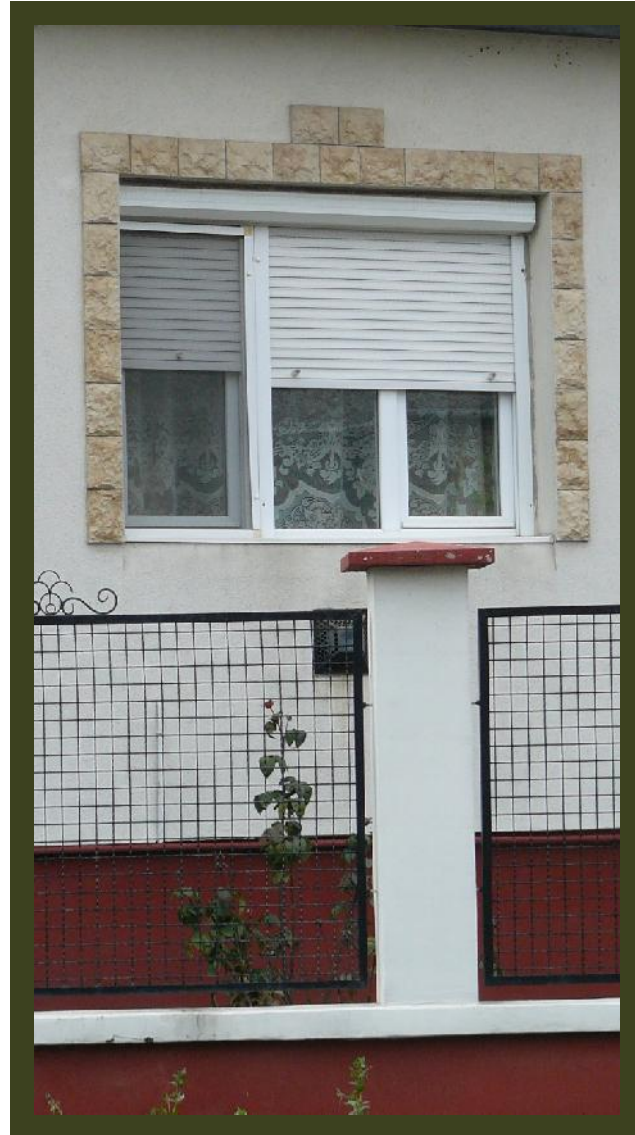
A hagyományos nyílászáró kialakítás figyelhető meg az érintett településrészen, a két szárnyú, jellegzetesen két vagy háromosztatú ablakok.

Az utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátért kilakítani, illetve redőnyszekrény csak beépített, csak rejtett kivitelben létesíthető, a nyílászáróval megegyező színben.

Javasolt a nyílászárók körüli díszítőelemek alkalmazása, valamint az ablak- és ajtótokok ápolásában a barna és fehér színű pácok alkalmazása

Új ház építéskor érdemes körül járni a környéket és ihletet meríteni, hogy otthonunk arca segítse az egységes utcakép kialakítását.

Homlokzatképzés, anyaghasználat

Az utcai homlokzat az épület arca, nagyon fontos, hogy mi az arc, amit megjelenít. A homlokzat arányossága adja az épület karakterét. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, utána zavaróvá válhat a településképből.

A jó megválasztott homlokzatképzés nem csak hangulatot áraszt, hanem az épület védelmét is szolgálja. Az jól kombinált színek alkalmazása gazdagítja és egészségesebbé varázsolhatja az épületet. A sötétebb árnyalatú homlokzatképzésből a világos színű kiemelés teheti az épületet különlegessé. Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok - a kő, téglák, vakolt felületek részesítendőek előnyben.

A homlokzatképzést különlegessé tehetjük burkolt vagy festett lábazat alkalmazásával, valamint az ablakok körül elhelyezett díszítőelemekkel.

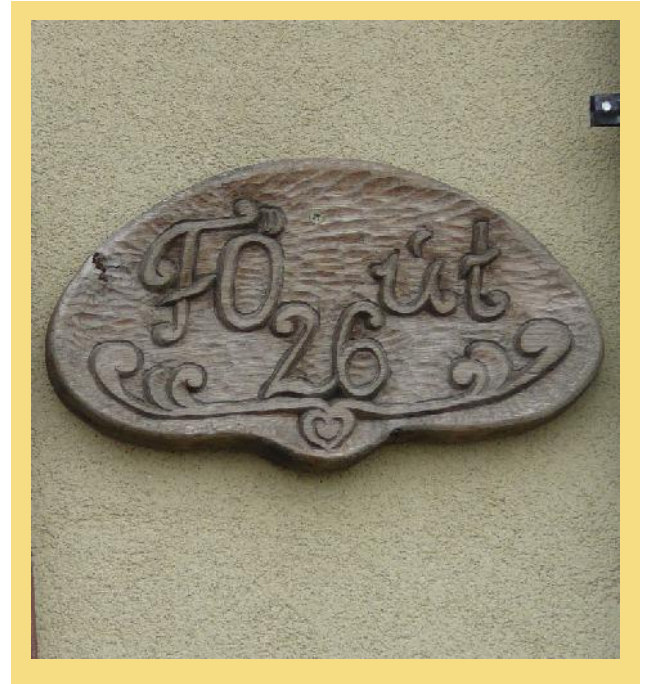
Részletek

A településkép önmagában is rendkívüli látványt nyújt, melyet csak tovább tarkítanak az egyedi részlet-megoldások.

Az egyszerű igényes, jól kitalált szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket.

Egy-egy burkolattal, díszes házszámtáblával is egyedivé tehetjük az épületet. De kerítés motívumokkal, kerítés részlet vagy növény is szolgálhat díszítőelemként.

Különlegessé tehetik környezetünket a padok, melyek folyamatos eszmecserek a közösségi élet fontos formálói illetve a lámpák, melyek egyéni alakjukkal és megjelenésükkel hoznak fényt a település parkjának szívébe, így teszik ezt teljes értékűvé.

Kerítések

Jelen településrészen változatos anyaghasználattal találkozunk.

Jellemző az áttört, illetve a fából vagy kovácsolt vasból készített kerítés

A házak kiegészítőiként szolgálnak a kerítések. Fontos, hogy a szín és az anyaghasználatot megfelelő igényességgel végezzük.

A település összképe érdekében odafigyeléssel tervezzük meg.

A természetes anyagok használata, mint a fa, a kő kerítés jó példája lehet a harmonikus utcakép megteremtésének.

A tömör, falszerű nem átlátható kerítések kialakítása kerülendő.

Kertek

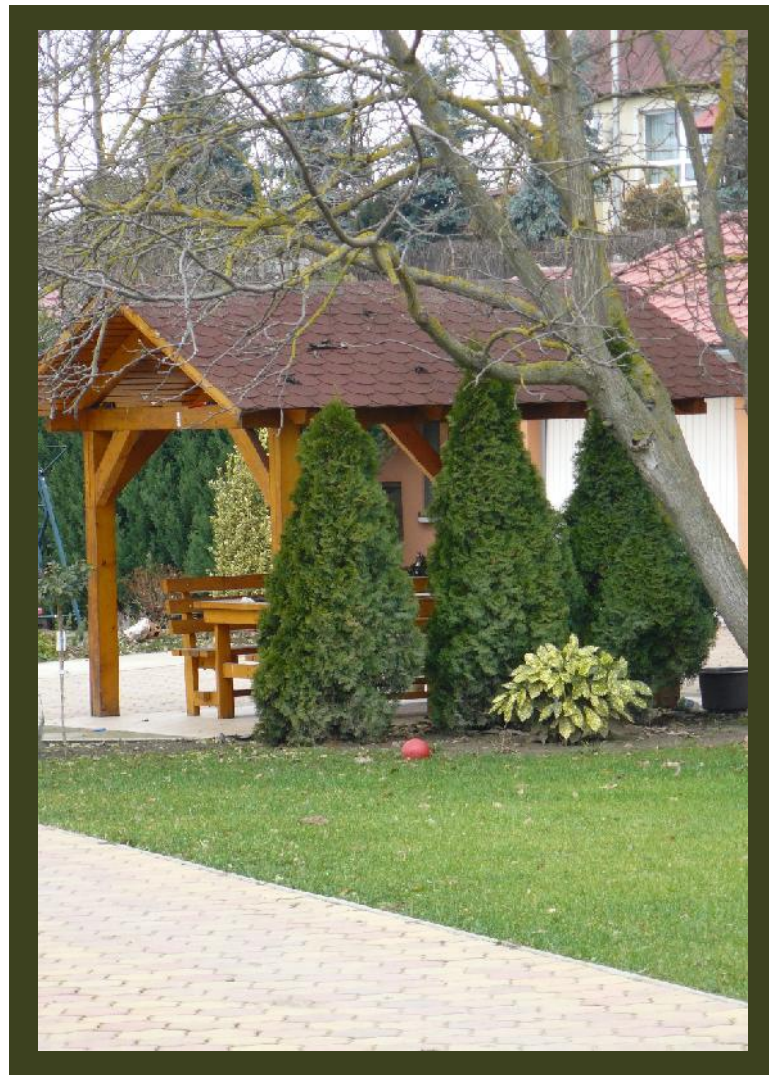
A kert az épülethez szorosan tartozó, azzal egyenértékű, élettér erősítő hatású természeti környezet.

A kert teremti meg a kapcsolatot a természettel, annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más és más arcát mutatja.

A kert az otthonnak az a része, ahol az ember érintkezik a természettel. Az épület és a kert csak egymással harmonikus egységben képes működni, ezért törekenni kell, hogy illeszkedjenek egymáshoz.

A településrésze jellemző elő- és oldalkert, amely nem csak díszítő, hanem védelmi szerepet is ellát. Fontos, hogy a kert meghitt, rendezett és hangulatos legyen.

Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat csak a déli kitétettségű falak közelébe ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor figyelemmel kell lenni a homlokzati kialakításra és nyílászárók elhelyezésére.

Utcák

Az utca meghatározó fontosságú és jelentőségű egy település életében.

Tervezéskor fontos, hogy alkalmazkodjunk a meglévő utcahálózathoz, a környezeti adottságokhoz és az építészeti elemekhez.

Ha az utcán végig sétálunk megfigyelhetjük a jellemző beépítési módokat.

Fontos a tiszta, egyenes vonalvezetésű utcára való törekvés, kialakításkor kerüljük a zezugos helyeket. A település barátságosabbá tétele érdekében igyekezzünk uncákat több növényel és kertészeti elemmel díszíteni.

Közterek, közparkok, közkertek

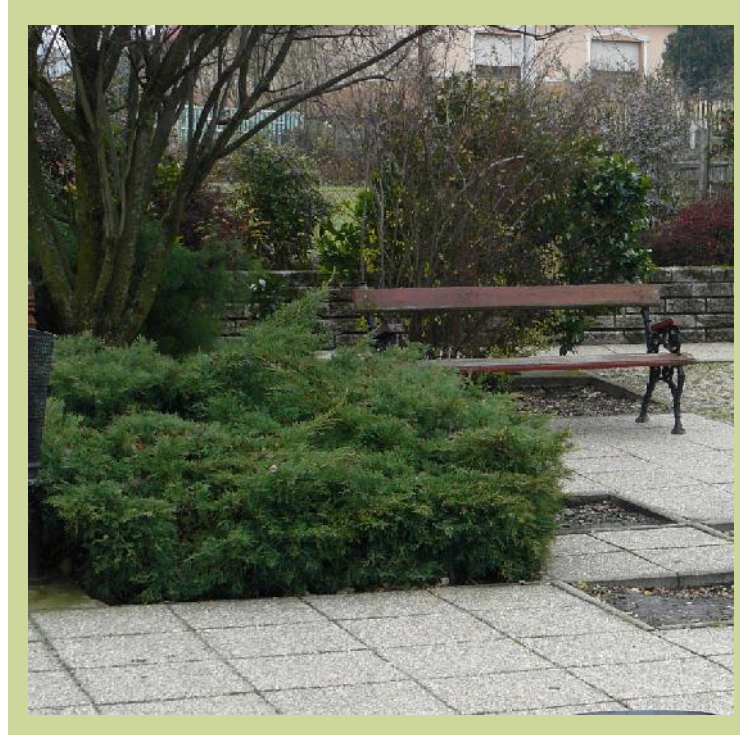
A közösségi szabadterek, olyan területek, ahol településhez, településrészhez és a helyi közösségekhez tartozásunkat a természethez kapcsolódva szabadon építhetjük fel. Mivel rendszerint hosszabb ideig tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozatosan fontos.

A közterek, közparkok és közkertek a település nagyon fontos terei, közösségképző és közösségfenntartó erejük van.

Közparkok, közterek tervezésekor alkalmazkodjunk a már meglévő utcahálózathoz, teresedésekhez, építészeti elemekhez és a környezeti adottságokhoz.

Virágokkal beültetett- és rendezett zöld felületével hozzájárul a település kellemes hangulatához.

A közterületek többi részét az utcai zöldsávok teszik ki.

5. Ajánlások – Gazdasági területek

Építészeti útmutató

Telepítés

Telepítéskor a gazdasági épületeinket igyekezzünk a kiszolgáló és szolgálati épületektől megfelelő távolságban, tagoltan elhelyezni.

A túl szoros, tagolatlan telepítés nem javasolt.

A telek beépítésekor, a gazdasági funkcióból eredő nagyobb környezeti terhelést igyekezzünk ellensúlyozni több zöldfelület létrehozásával. Ennek megfelelően épületeink közvetlen és közvetett környezetében törekedjünk kétszintű, illetve háromszintű növényállomány ültetésére (fák, bokrok).

Tető forma

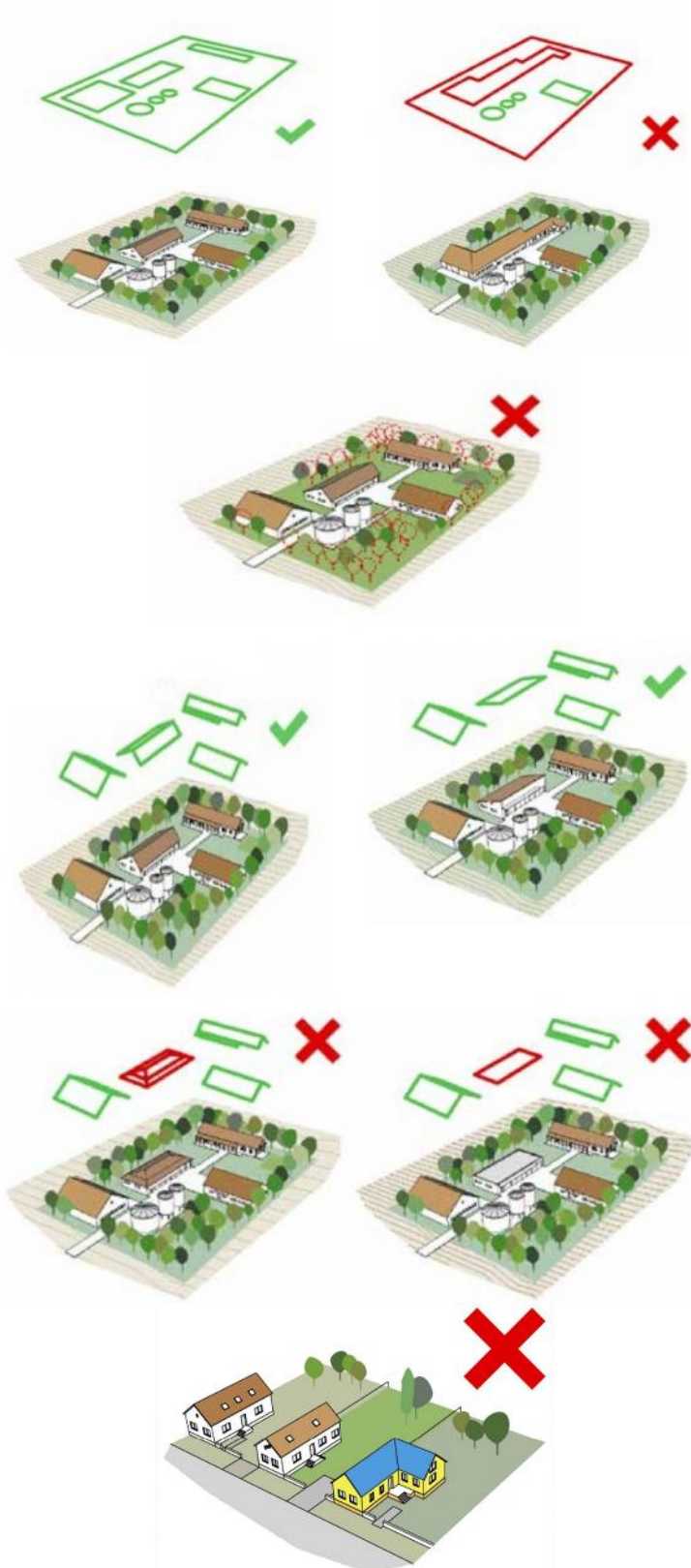
Kékcsén gazdasági területén a nyeregtetős, félnyeregtetős tetőforma a javasolt.

A tetőhajlásszög a szerkezeti tartóváz adottságaihoz igazodjon, ne legyen 45 °-nál meredekebb.

Anyaghasználat és homlokzati színek

Az érintett településrészen a cserépfedés, a cserepes lemezfedés, valamint a szendvicspanel és a lemeztető fedés az elfogadott. A lemez lehet hullám és trapézlemez.

Az épület színhasználata során kerülendő a harsány, tájidegen színek használata.

A gazdasági területek kialakításakor az elsődleges szempont a rendeltetés. Ez határozza meg az épület tömegét, elhelyezhetőségét.

Figyelemmel kell lenni az épületek arculatára és annak településképbe való illeszkedésére.

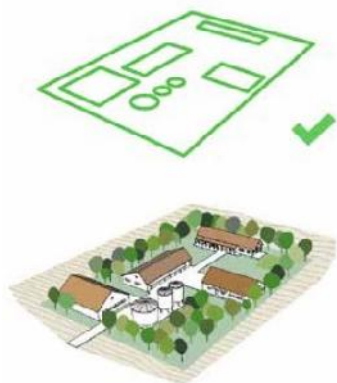
A gazdasági épületek egyszerű kialakításúak. Jól kombinált színek alkalmazásával, homlokzati eleme beiktatásával mozgalmassabbá tehetjük az épületet.

Minden esetben törekedni kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára, tetőformák megválasztására, a tetőszerkezet hajlásszögére.

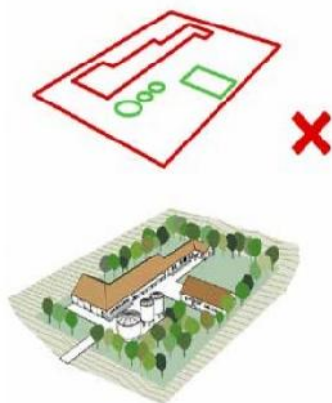
Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat részesítsük előnyben.

A holmokat kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására.

5. Ajánlások – Tanyák, beépítésre nem szánt területek és külterületi mezőgazdasági majorok

Különálló épület elhelyezése jó telekhasználatot biztosít.

A tömbösített elrendezés nem javasolt.

A kevés fa nem biztosítja a megfelelő szélvédelmet.

Építészeti útmutató

Telepítés

A tájvédelmi jelentőségű településrészekben fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást - építést területhasználatot megvalósítani.

A beépítésre nem szánt jelleg megtartása érdekében építési beavatkozások esetében a tájba illesztés, a tájkarakter megóvása elsődleges szempont.

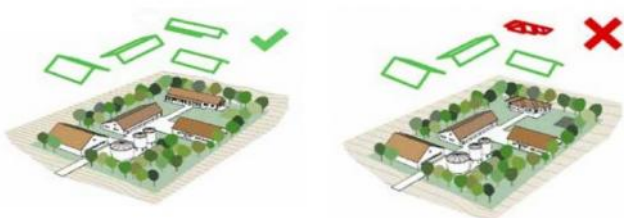
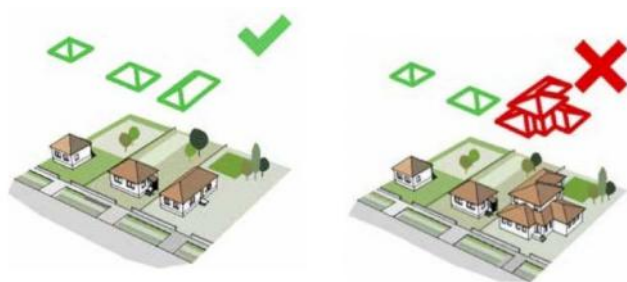
A tájba illesztés a nem védett területeken is elsődleges szempont.

Telepítéskor a mezőgazdasági, valamint állattartó épületeinket a kiszolgáló és lakó épületeinktől megfelelő távolságban, tagoltan kell elhelyezni.

A túl szoros, tagolatlan telepítés nem javasolt.

Külterületen kiemelten fontos a szélvédelem, beépítéskor igyekezzünk több zöldfelületet kialakítani, törekedjünk kétszintű, illetve háromszintű növényállomány ültetésére.

A természetvédelmi terület megóvása érdekében az alkalmazott növényvilág lehetőleg őshonos növényfajokból álljon.

Tet forma

A település külterületein a nyeregtetős és félnyeregtetős tetőforma is elfogadott.

A lapos tető, túlságosan tördelt vagy a manzard tetőforma nem javasolt, nem illeszkedik a tájképbe.

Anyaghasználat és homlokzati színek

Az épület külső színezésekor világos, tájhoz illő színek használata javasolt. A héjfalás cseréppel és fémlemezzel elfogadott, tájba illő színek használata javasolt.

A cserépfedés színhasználatánál javasolt a tájba illő színek alkalmazása (sötétbarna, téglavörös).

Magasság

Az érintett településrészekben beépítéskor törekenünk kell, hogy a házak magassága közel azonos legyen.

A tetőhajlásszög ne legyen 45°-nál meredekebb.

Nem javasolt a túl magas vagy túl alacsony házak elhelyezése.

Kerítés

Áttört és növényzettel történő telekhatárolás javasolt, amennyiben a telepített technológia igényli abban az esetben a tömör, nem átlátható megoldások is elfogadhatóak.

Ne használjunk zavaró, tájidegen határolóelemeket.

Jó példák bemutatása

Épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés) kerítések, kertek zöldfelületek kialakítása

A természetes és egymással harmóniában lévő anyaghasználat a kiemelkedő példája figyelhető meg ezen a családi házon.

A színek használata és az alkalmazott anyagok egyszerűek, de mégis egységes képet mutatnak.

A telekhatáron elhelyezett kerítés, formájában, anyagában az alkalmazott színhasználatával kiegészíti az épületet, egyedivé varázsolja.

A lakóépületek különlegességét a homlokzati díszítettség adja. Kedvező utcaképi megjelenést biztosít.

A Polgármesteri Hivatal szép példája egy régi épület rekonstrukciójának.

Modern mégsem hivalkodó. Az alkalmazott anyagok és színek, a vakolt falfelületek, az ereszcatorna együttesen harmonikus és esztétikus megjelenést áraszt.

Az alkalmazott anyagok az épület lábazatától a cserépfedésig letisztultságot, különleges modern friss hangulatot áraszt.

A Református Lelkeszi Hivatal épülete modern, mégsem hivalkodó. Az alkalmazott anyagok és színek (vakolt falfelületek, ereszcatorna rendszer), együttesen kellemes hatást keltenek, egységes képet mutatnak.

Az alkalmazott anyagokkal az épület - a lábazattól a cserépfedésig - különleges, friss, és modern hangulatot áraszt.

A lakóépületek különlegességét a homlokzati díszítettség adja.

Kedvező utcafény megjelenést biztosít.

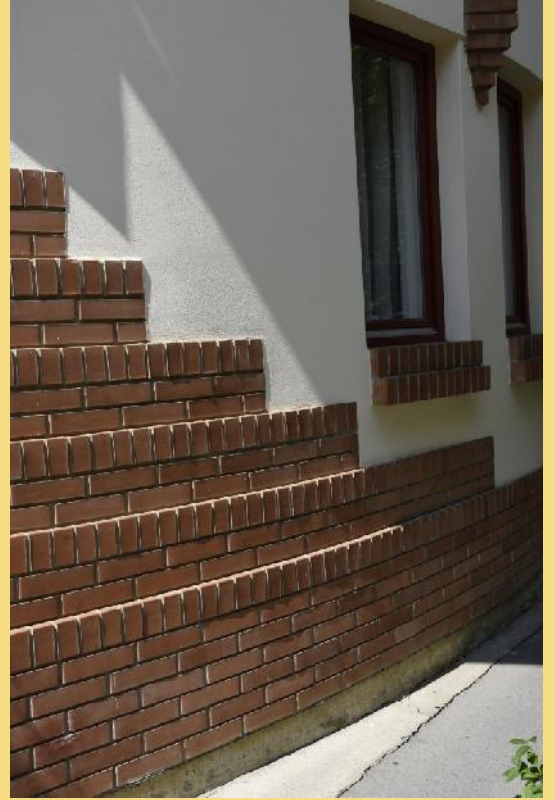
Az épületek mellett nagy hangsúlyt kap a zöldfelületek megjelenése. A növényekkel barátságosabbá tehetjük környezetünket. Fontos a kellő mennyiségű növényállomány biztosítása.

Néhány jó példa helyben alkalmazható sajátos épületekre, építészeti részletekre, kerítésekre, kertek és zöldfelületek kialakítására

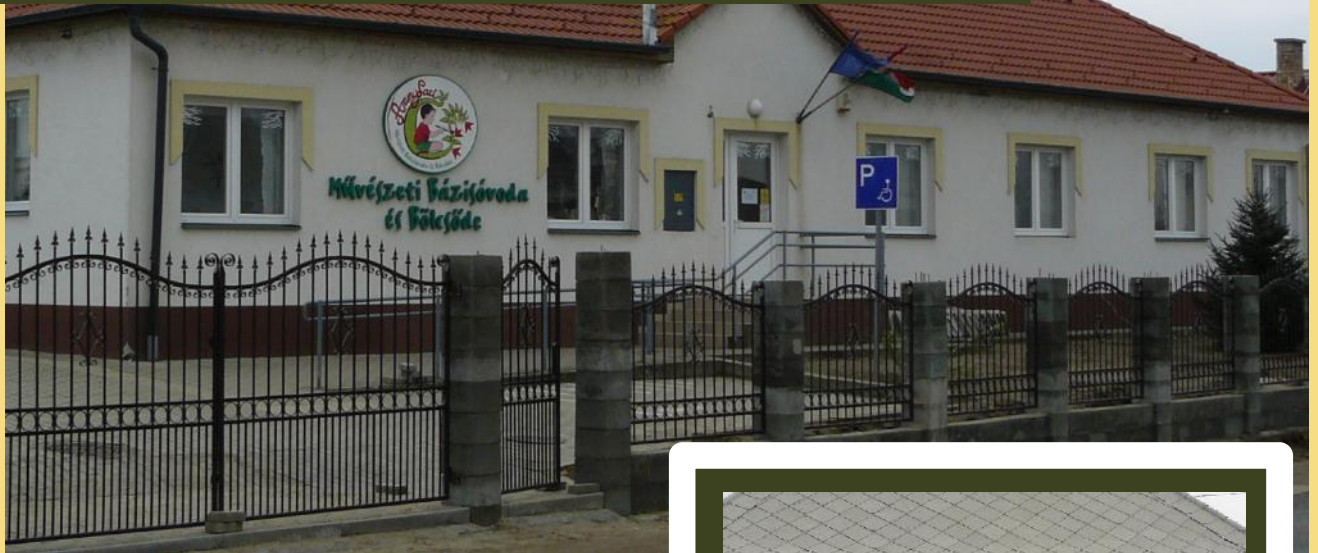

Jó példák sajátos építményfajták –

Sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb m szaki berendezések

A reklámok, reklámhordozók településünk arculatának szerves részét képezik, mint az épületek vagy növényzet.

A reklámok célja elsősorban a tájékoztatás, ennek megfelelően azok szín és anyaghasználata figyelemfelkeltést és néha akár a megdöbbenés élményét hivatottak elérni. Az utcaképbe illőnek kell lennie.

A reklámok, cégérek településünk arculatába való beillesztése egy igen nehéz feladat, lehetőségeinkhez mérten törekedjünk az igényes reklámhordozók elhelyezésére.

Az épületek megjelenését nagyban befolyásolhatják a gépészeti berendezések, a klímaberendezések, napelemek, napkollektorok. A napelemek és napkollektorok elhelyezése során elsődlegesen az ideális tetősík kiválasztásánál figyelemmel kell lenni az utcaképre, ne helyezzünk utcafronti síkra napelemet, napkollektort.

A közterületi tájékoztató táblák lehetőleg természetes anyagból készüljenek, fontos, hogy az utcakép rálátását és adott esetben a kilátást ne akadályozzák.

Egy reklámhordozó tervezésekor, elhelyezésekor vegyünk figyelembe épületünk karakterét, az alkalmazott anyagokat, hogy reklámunk részét képezze épületünknek, de mégis elérje tájékoztató funkcióját. Védett épület elé bármilyen műtárgyat, berendezést elhelyezni csak olyan módon lehet, hogy az építmény látványát az ne zavarja.

Néhány jó példa helyben alkalmazható sajátos építményfajtákra, reklámhordozókra és egyéb m szaki berendezésekre

„Bármelyik rétegét is tagadjuk meg, fojtjuk el saját történelmünknek, az a nemzeti, táji, kulturális és történelmi identitástudat belső meghasonlottságához vezet. Minden igaz kultúra alapja az ősök tisztelete.”

/Meggyesi Tamás/

IMPRESSZUM

Készítette:

Ugochukwu Georgina

településtervező,
terület- és településfejlesztési szakértő

Minden jog fenntartva!

Tervez k:

Labbanicz András - *okl. településmérnök,
terület- és településfejlesztési szakértő*

Önkormányzati közrem köd k:

Szekeres Katalin - *polgármester*

Marosán Andrea - *főépítész*

Köszönetnyilvánítás

Köszönet a tervezőcsoportnak, akik munkájukkal hozzájárultak Kékcse Településképi Arculati Kézikönyv elkészüléséhez. Köszönet az önkormányzati résztvevőknek, a folyamatos iránymutatásért és az együttműködésért továbbá külön köszönet a lakosságnak, akik hozzájárulásukkal támogatták e szakmai kiadvány létrejöttét.

Felhasznált irodalom:

- Kékcse Község honlapja (www.kekcse.hu)
- Magyarország helyi Településképi Arculati kézikönyv, 2017 (szakmai előkészítő anyag)
- Lechner Tudásközpont- Építészeti útmutató (ábragyűjtemény)
- Szabolcs - Szatmár Megye Műemlékei
- Internet (www.mapire.eu.hu; www.wikipedia.org.hu; www.epiteszforum.hu)

Kékcse Község Önkormányzata

4494 Kékcse
Fő u. 116-118.

Tel.: (06-30)696-5626
E-mail: polgarmester@kekcse.hu
www.kekcse.hu